

Mt. 5, 17-48 (Aus der Bergpredigt)

Konjunktiv im Haupt- und Nebensatz; imperativisches verneintes Futur

17 Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλύσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

πληρῶω erfüllen

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου,

παρ-έρχομαι vorübergehen, vergehen

ἡ κεραία Strichlein, Komma

ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 Ὃς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς

ὅς ἐάν hier = ὅς ἂν
ἡ ἐντολή Gebot

ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

καλέω, Aor. Pass. ἐκλήθην rufen, nennen

Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλείον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

περιτεύω übertreffen

πλείον sehr, weit (in der Koine kann der Komparativ elativisch gebraucht werden)

ὁ γραμματεὺς,-εως Schriftgelehrter

21 Ἦκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· **Οὐ φονεύσεις·** ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

ἐρρέθην (att. ἐρήθην) Aor. Pass. zu λέγω

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ·

ἔνοχος (ἐν + ἔχω) verfallen, unterworfen
ἡ κρίσις, -εως Gericht

»ῥακά«, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ·

ῥάκα hebräisches Schimpfwort

τὸ συν-ἔδριον der jüd. Hohe Rat, die "Sanhedrin"

μωρός dumm

ἡ γέεννα die "Gehenna", der Ort des kommenden Gerichts

»μωρέ«, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκει

τὸ δῶρον Geschenk, hier: Opfergabe

τὸ θυσιαστήριον Opferstätte, Altar (θύω)

κάκει (Krasis) = καὶ ἐκεῖ

μμνήσκομαι D. P., Aor. ἐμνήσθην sich erinnern

ἄφ-εἰς Imperat.: lass liegen

ὑπάγε imperativischer Einwurf: geh hin und...

δι-αλλάττομαι D. P., Aor. δι-ηλλάγην sich versöhnen

ἔκει τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε

ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ,

ἴσθι Imperat. Sg. zu εἰμί

εὐνόω friedlich gestimmt sein

ὁ ἀντί-δικος Prozessgegner

ἕως ὅτου + Indik. = att. ἕως ἂν + Konj.

παρα-δίδωμι, Konj. Aor. παρα-δῶ übergeben

μήποτε hier als Konjunktion verwendet: damit ja nicht

ὁ κριτῆς Richter

ὁ ὑπ-ερέτης Helfer, Gerichtsdiener

βάλλω, Aor. Pass. ἐβλήθην werfen

ἀπο-δίδωμι, Aor. Konj. ἀπο-δῶ etwas Geschuldetes

geben: bezahlen, ableisten, einlösen

ὁ κοδράντης ("quadrans") ein Viertel-As, eine kleine Münze; etwa Cent, Pfennig

μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτῆς τῷ ὑπηρέτῃ καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

<p>27 Ἦκούσατε, ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. 30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.</p>	<p>μοιχεύω, μοιχάω die Ehe brechen ἡ καρδιά Herz σκανδαλίζω zu einem Fehtritt verleiten συμ-φέρει es hilft, es nützt, es ist gut ἵνα in der Koine oft = ὅτι τὸ μέλος Glied ἡ χεὶρ, χειρὸς Hand ἐκ-κόπτω abhacken</p>
<p>31 Ἐρρέθη δέ· Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτήν μοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχάται.</p>	<p>ἀπο-λύω hier: aus der Ehe entlassen δότω Imperativ Aor. 3. Pers. Sg. zu διδωμι geben τὸ ἀπο-στάσιον Scheidungsurkunde παρ-εκτὸς λόγου πορνείας ohne erwiesenen Ehebruch (von Seiten der Frau) ἀπολελυμένος entlassen, geschieden γαμέω heiraten</p>
<p>33 Πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου. 34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ, 35 μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως, 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.</p>	<p>ἐπι-ορκέω einen Meineid schwören ὁ ὄρκος Eid ἀπο-δώσω Fut. zu ἀπο-διδωμι, s. 26 ὄμνυμι, Aor. ὤμοσα schwören ἐν oder εἰς hier: bei (etwas schwören) τὸ ὑπο-πόδιον Fußschemel ἡ θρίξ, τριχός Haar λευκός weiß μέλας, f. μέλαινα schwarz ἔστω Imperat. 3. Pers. Sg. zu εἰμι περιττός darüberhinausgehend, übermäßig πονηρός schlecht, übel</p>
<p>38 Ἦκούσατε, ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιάν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ἕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 Τῷ αἰτούντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.</p>	<p>ὁ ὀδοῦς, ὀδόντος Zahn ἀντι-στῆναι Inf. Aor.: sich entgegenstellen ῥαπίζω schlagen ἡ σιαγών, -όνος Kiefer σοι κριθῆναι (v. κρίνομαι) mit dir streiten ἄφ-ες Imperat.: überlass ἀγγαρεύω τινά τι jd. zu etwas zwingen τὸ μίλιον Meile δός Imperat. Sg. Aor. zu διδωμι geben δανίζομαι borgen ἀπο-στρέφομαι τινα, Aor. Pass. ἀπ-εστράφην sich von jdm. abwenden</p>

43 Ἦκούσατε, ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου	ἀγαπάω lieben
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν·	μισέω hassen
ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν	προσ-εύχομαι ὑπὲρ τινος für jd. beten
διωκόντων ὑμᾶς, 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν	διώκω verfolgen
τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ	ἀνα-τέλλω eig. aufgehen; hier <i>kausativ</i> : aufgehen lassen
πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ	βρέχω eig. regnen; hier <i>kausativ</i> : es regnen lassen
ἀδίκους. 46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,	
τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;	ὁ μισθός Lohn
47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί	ὁ τελώνης Zöllner, hier im Sinne von Betrüger
περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;	ἀσπάζομαι grüßen
48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος	οἱ ἐθνικοὶ die Menschen aus den ἔθνη (lat. <i>nationes</i>), den nichtjüdischen Völkern, die Heiden
τέλειός ἐστιν.	τέλειος vollkommen

Fragen zum Nachdenken:

Wie steht Jesus dem alten Gesetz gegenüber? Wie verhalten sich seine Forderungen gegenüber den alten Forderungen?

Sind seine Forderungen realistisch / einlösbar?

- Wenn ja: nur unter bestimmten Bedingungen? Welche könnten das sein?
- Wenn nein: Warum stellt er sie dann?

... (viele weitere ☺)